Gemeente Borger-Odoorn

M e m o

Exloo, oktober 2024

Bestemd voor:	Raad
Afkomstig van:	College
Onderwerp:	Financiële update t/m september 2024, op hoofdlijnen

Inleiding
Zoals gebruikelijk rapporteren we tegelijkertijd met de begroting 2025 over de financiële positie 2024. Op deze manier ontvangt de raad actuele informatie die ondersteunend is om de kaderstellende en controlerende taak optimaal uit te kunnen voeren.

In deze update rapporteren we over de financiële afwijkingen groter dan € 20.000.

Het vertrekpunt is de BERAP 2024-I. Vervolgens lichten we de mutaties die een effect hebben op Saldo Begroting (knop 1) en Budget beleidsintensivering (knop 2) toe. Uiteindelijk geven we inzicht in het geprognosticeerde resultaat 2024. De mutaties bestaan, conform onze P&C systematiek, uit autonome voorstellen. De mutaties zullen vervolgens in de BERAP 2024-II worden verwerkt. In dit memo laten we budgettair neutrale mutaties buiten beschouwing. Verder merken we op dat alle mutaties incidenteel zijn. Immers, dit memo is geschreven nadat de begroting 2025 is opgesteld en alle structurele effecten zijn in de begroting meegenomen.

Financiële update
In onderstaand overzicht zijn de mutaties opgenomen. Het beginsaldo is € 138.742 negatief. Dit is de eindstand van BERAP 2024-I. De autonome mutaties bedragen € 875.000 zodat het verwachte positieve resultaat 2024 € 736.258 bedraagt.

BERAP 2024-I	**Knop 1**	**Knop 2**	**Stelpost Indexatie**	**Onvoorzien**	**Totaal**
Saldo begroting (knop 1)	62.663				62.663
Saldo beleidsintensivering (knop 2)		56.977			56.977
Saldo stelpost indexatie			-308.382		-308.382
Onvoorzien				50.000	50.000
Totale prognose BERAP 2024-I	**62.663**	**56.977**	**-308.382**	**50.000**	**-138.742**

Nr	**Wijzigingen Na BERAP 2024-I**	**Knop 1**	**Knop 2**	**Stelpost Indexatie**	**Onvoorzien**	**Totaal**
	Saldo volgens BERAP 2024-I	**62.663**	**56.977**	**-308.382**	**50.000**	**-138.742**
	Autonome mutaties					
1	Mei- en Septembercirculaire 2024			2.400.000		2.400.000
2	Jeugdhulp			-1.700.000		-1.700.000
3	Wmo			-800.000		-800.000
4	Afschrijving		630.000			630.000
5	Rente		700.000			700.000
6	Energielasten			-100.000		-100.000

7	Budget SMI			-75.000		-75.000
8	Budget Sporthallen			-95.000		-95.000
9	OZB		100.000			100.000
10	Voorziening wethouderspensioenen		-220.000			-220.000
11	Budget controlekosten		-50.000			-50.000
12	Voorziening verlofsparen		-125.000			-125.000
13	Wachtgeldverplichtingen		160.000			160.000
14	Budget Plantsoenenbeheer		-27.500			-27.500
15	Toeristenbelasting		300.000			300.000
16	Budget Bedrijfsvoering		-300.000			-300.000
17	Budget Onkruidbestrijding		-22.500			-22.500
18	Bijstand (BUIG)		100.000			100.000
19	Opvang ontheemden		-2.000.000			-2.000.000
20	Bestemmingsreserve Opvang ontheemden		2.000.000			2.000.000
	Totaal mutaties	**0**	**1.245.000**	**-370.000**	**0**	**875.000**
	Saldo financiële update	**62.663**	**1.301.977**	**-678.382**	**50.000**	**736.258**

Toelichting Autonome mutaties

Dit memo bevat alleen autonome mutaties. Hieronder wordt een toelichting gegeven:

1. Mei- en septembercirculaire 2024 € 2.400.00 voordeel
De uitkomsten van de septembercirculaire zijn verwerkt in de begroting 2024. Hieruit blijkt dat de uitkering uit het gemeentefonds ten opzichte van de in de begroting 2024 opgenomen raming, € 3,4 miljoen hoger is. Dit is voor bijna 1 miljoen het gevolg van de middelen die wij ontvangen voor extra taken of voor bestaande taken. Voorbeelden zijn de extra middelen voor de uitvoering van de Omgevingswet en de WSW. Deze middelen voegen we toe aan de budgetten voor de Omgevingswet en de WSW (werkvoorzieningschappen). De overige € 2,4 miljoen is ontstaan door de aanpassing van de omvang van het gemeentefonds en de aanpassing van verschillende maatstaven zoals het aantal inwoners. Per saldo heeft dit een voordelig effect van € 2,4 miljoen.

2. Jeugdhulp € 1.700.000 nadeel
De kosten Jeugd zijn in 2024 enorm gestegen door loon- en prijsindexaties, alsmede door maatregelen vanuit de Hervormingsagenda die al in gang worden gezet. Hierdoor worden we in de eerste jaren geconfronteerd met hogere kosten, die in de latere jaren moeten leiden tot een structurele verlaging. Ook door complexere en daarmee kostbaardere dossiers zijn de uitgaven met betrekking tot Jeugdhulp gestegen, een groot deel van onze kosten wordt bepaald door een klein aantal dossiers. We verwachten een nadeel van € 1.700.000.

3. Wmo € 800.000 nadeel
De kosten WMO zijn gestegen ten opzichte van de begroting 2024. Dit laat zich deels verklaren door uitschieters in casuïstiek en voor het grootste deel door de stijging van de prijs naar aanleiding van de indexatie. De grootse overschrijding zit in de kosten voor Huishoudelijke Hulp, deze zijn naar verwachting € 400.000 hoger dan begroot. Omdat de prijsstijging een landelijk beeld is, heeft het Rijk het voornemen om gemeenten een compensatie te betalen. In de meerjarenraming wordt daarom met een structureel lager bedrag rekening gehouden.

Tot slot gaan wij er ook vanuit dat er duidelijkheid komt over de aanpassing van het abonnementstarief, ook daar verwachten we dat dit effect positief is voor onze gemeente. In totaliteit verwachten we in 2024 een tekort van € 800.000 op de Wmo.

4. Afschrijving € 630.000 voordeel
In de begroting 2024 zijn diverse grote investeringskredieten beschikbaar gesteld voor o.a. sporthal De Koel, verbouwing van het gemeentehuis en een nieuwe basisschool. De afschrijvingslasten zijn in werkelijkheid pas van toepassing in het jaar nadat de investering wordt afgesloten. Dit geeft een extra voordeel op de afschrijvingen. We schatten dit voordeel in op € 630.000.

5. Rente € 700.000 voordeel
Bij de berekening van de verwachte rentelasten in de begroting 2024 zijn we uitgegaan van een financieringstekort. In de praktijk blijkt dat er sprake is van een financieringsoverschot, omdat we nog geen grote uitgaven hebben gedaan voor grote investeringen als de verbouwing van het gemeentehuis en een nieuwe basisschool. Ook is de rente die we ontvangen over ons financieringsoverschot flink verhoogd als gevolg van de stijging van de landelijke rente. Al met al geeft dit een verwacht rentevoordeel van € 700.000.

6. Energielasten € 100.000 nadeel
De tarieven voor het contract 2024 zijn weer redelijk genormaliseerd. De ramingen voor energie en gas zijn dan ook in de begroting 2024 niet verhoogd. Inmiddels is duidelijk geworden dat dit wel had moeten gebeuren. De ramingen van energie moeten we verhogen met € 100.000. Het goede nieuws is dat dit alleen nog geldt voor 2024 aangezien de tarieven in het contract voor 2025 gunstiger uitvallen.

7. Budget SMI € 75.000 nadeel
Als er sprake is van sociaal-medische redenen kan voor de kinderopvang een aanvraag worden ingediend bij de gemeente. In BERAP 2024 I is dit budget reeds bijgesteld met € 65.000 vanuit de stelpost indexatie echter door een stijging in zowel het aantal aanvragen als het aantal geïndiceerde dagdelen zijn de kosten wederom gestegen. Dit levert een nadeel op van € 75.000.

8. Budget sporthallen € 95.000 nadeel
Door het vernieuwen van Sporthal De Koel maken we kosten voor gebruik van andere sporthallen en lopen huurinkomsten mis. Er zijn hierover afspraken gemaakt met de gebruikers van sporthal de Koel. Daarnaast heeft de beheerder een compensatie ontvangen voor het mislopen van inkomsten voor zijn kantine. Verder zijn de schoonmaakkosten de afgelopen jaren toegenomen maar deze zijn niet geïndexeerd in de begroting. Dit levert een nadeel op van € 95.000.

9. Onroerende Zaak Belasting (OZB) € 100.000 voordeel
De opbrengst van de onroerende-zaakbelasting is € 100.000 hoger dan werd voorzien. Dit is ontstaan doordat het aantal gehonoreerde bezwaarschriften tegen de hoogte van de vastgestelde WOZ waarde, lager is dan verwacht. Bovendien zijn er in 2024 nog aanslagen over 2022 en 2023 opgelegd.

10. Voorziening wethouderspensioenen € 220.000 nadeel
Jaarlijks voegen we een bedrag toe aan de voorziening wethouderspensioenen om de voorziening op niveau te houden. Een extern bureau maakt hiervan een berekening voor ons. De rekenrente is van grote invloed op deze berekening. De gehanteerde rekenrente is in 2024 gedaald ten opzichte van de voorgaande berekening.
Een daling of stijging van de rente heeft directe gevolgen voor het pensioen. Bij een dalende rente groeit het opgebouwde vermogen minder snel aan en is een hogere inleg nodig om hetzelfde pensioen te kunnen uitkeren.

Om blijvend aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen moeten we voor 2024 rekening houden met een bedrag van € 220.000 aan extra kosten.

11. Budget controlekosten € 50.000 nadeel
In 2023 is er geen reservering gedaan voor de kosten van de 2e termijn van de accountant. Hierdoor komen de kosten met betrekking tot de 2e termijn ten laste van het budget van 2024. Dit geeft in 2024 een overschrijding op deze post van € 50.000.

12. Voorziening verlofsparen € 125.000 nadeel
Met ingang van 2022 is het voor ambtenaren op basis van de CAO mogelijk om uren te reserveren als spaarverlof. Met het saldo spaarverlof kunnen ambtenaren sparen om eerder met pensioen te gaan of om bijvoorbeeld een sabbatical te nemen. De gemeente loopt hiermee tegen een financiële verplichting aan omdat een ambtenaar geen werkzaamheden verricht in een bepaalde periode, maar wel doorbetaald wordt. Op grond van het BBV dient hiervoor een voorziening gevormd te worden, waardoor de kosten worden genomen in het jaar waar het recht op spaarverlof ontstaat. Voor het door werknemers in 2022 opgebouwde spaarverlof is een voorziening gevormd. De regeling is echter breder dan in eerste instantie gedacht. Niet alleen voor het daadwerkelijk gespaarde verlof dient een voorziening te worden gevormd, maar ook voor de uren die kunnen worden omgezet in spaarverlof. Om de voorziening op voldoende hoogte te brengen is in 2024 een bedrag nodig van afgerond € 125.000.

13. Wachtgeldverplichtingen € 160.000 voordeel
Als gevolg van pensionering en het vinden van een baan elders is er aan de voormalige bestuurders minder wachtgeld verschuldigd. Dit levert een voordeel op van € 160.000.

14. Budget Plantsoenbeheer € 27.500 nadeel
Het areaal invasieve exoten neemt ieder jaar toe. Vooruitlopend op het beheerplan zijn er een aantal mogelijkheden bekeken om tot de beste aanpak voor bestrijding te komen. Dit geeft in 2024 een overschrijding op deze post van € 27.500

15. Toeristenbelasting € 300.000 voordeel
De opbrengst van de toeristenbelasting is € 300.000 meer dan geraamd. Dit is ontstaan doordat het aantal werkelijke overnachten hoger was dan werd verwacht

16. Budget Bedrijfsvoering € 300.000 nadeel
Met onze raad hebben we een kader ten aanzien van de kosten van bedrijfsvoering, namelijk een indexering van 3%. In BERAP 2024-I hebben we gerapporteerd dat het voor 2024 niet duidelijk is of het lukt om binnen dit kader te blijven. In 2024 hebben we additionele kosten voortvloeiende uit de wisseling van de algemeen directeur/ gemeentesecretaris gemaakt. Het blijkt dat deze extra kosten niet binnen het totale budget voor bedrijfsvoering passen en daarom rapporteren we nu hogere kosten voor bedrijfsvoering van € 300.000.

17. Budget onkruidbestrijding € 22.500 nadeel
Het bestrijden van onkruid wordt conform IBOR onderhouden op niveau C. Afgelopen jaar is er een aanbesteding geweest. Het huidige begrote budget is ontoereikend.

18. Bijstand (BUIG) € 100.000 voordeel
De definitieve BUIG uitkering voor 2024 is vastgesteld op € 7.454.196. De kosten in 2024 vallen op basis van de prognose naar aanleiding van de beschikbare gegevens uit Emmen, die verantwoordelijk is voor de uitvoering, lager uit dan de opbrengsten. We verwachten hierop in 2024 een voordeel van € 100.000.

19 Opvangontheemden (€ 2,0 miljoen voordeel)
In Berap 2023 II heeft uw raad besloten om een bestemmingsreserve Ontheemden in te stellen. In Berap 2023 II en in de Jaarrekening 2023 is vervolgens respectievelijk € 2,5 miljoen en € 1,3 miljoen aan deze reserve gedoteerd. Uit voorlopige berekening blijkt dat we ook in 2024 geld overhouden aan de noodopvang asielzoekers en opvang Oekraïners. De voorlopige schatting is € 2 miljoen.

20. Bestemmingsreserve Opvang ontheemden (€ 2,0 miljoen nadeel)
Conform kaders van uw raad stellen we voor om € 2 miljoen te doteren aan de bestemmingsreserve Opvang ontheemden. Na deze dotatie zit in deze reserve € 5,8 miljoen. De komende periode gaan we een plan maken wat noodzakelijk is voor de komende jaren voor de opvang van ontheemden. Vervolgens gaan we dit plan financieel vertalen en berekenen wat minimaal nodig is in deze bestemmingsreserve om deze plannen te realiseren. De overtollige middelen in deze reserve kunnen dan worden toegevoegd aan de Vrij algemene reserve. We stellen voor dat we in de Kadernota 2026 met een voorstel hierover komen.

Conclusie

Op hoofdlijnen zien we een aantal grote afwijkingen ten opzichte van de begroting 2024. Denk hierbij aan de Algemene Uitkering, Jeugdzorg, Wmo , rente en afschrijving. Dat laat zien dat we in een onzekere tijd leven met grote schommelingen op het gebied van rente- en inflatieontwikkelingen.

BERAP 2024-I liet een nadelig resultaat zien van € 138.742. Na verwerking van alle mutaties in deze update verwachten we een positief resultaat van € 736.258. We verwerken deze mutaties tevens in BERAP 2024-II.